

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Diatribai De Primis Veteris Frisiae Apostolis, Sive
Dissertationes, quibus eoru[m] anni, actus, res,
personae, loca, tempora in eorundem actis occurrentia,
discutiuntur, illustrantur, erroresque ab ...**

Bosschaerts, Willibrord

Mechliniae, 1650

Qvaesitvm Primvm An S. Willibrordvs Eiusque Sodales primum omnium
Frisijs Evangelium annuntiarunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10958

Antequam primarium nostrum institutum aggrediamur, duo quæsitæ præliminaria sunt expedienda.

QVÆSITVM PRIMVM.

AN S. WILLIBRODVVS

Eiusque Sodales primum omnium Frisjs Evangelium annuntiarunt.

Vnt, præsertim vulgares, existimantes illos primum fidem Christianam Frisjs intulisse. Verum ex Historijs constat ante Willibrordum per alios Frisjs esse prædicatum Christianæ. Inter eos numerandum S. Wilfridum dicemus dissertatione 103. deinde post Willibrordum per duos annos Wigbertum differt. 30. ex Beda. Vltorius sub Clothario Francorum Rege, qui cæpit regnare anno 588. sub Dagoberto eius filio, qui desijt anno 632. fidem Catholicam inter Frisios germinasse, Ecclesiasque ab ipsis Regibus fundatas & dotatas, docemur ex antiquis litterarum monumentis. Ac cum primis ex Heda hisce verbis: *Huius (Dagoberti) providentiâ Christiana fides antea seminata firmius stabilita, ubi idem Rex construi fecit Ecclesiam in honorem Divi Thomæ Apostoli, vel, secundum alios, Thom. & Martini, quam Barbari ac Frisij successu temporis solo æquarunt, ita ut clarè intelligatur Christianam fidem in his Regionibus præcipue Traiecti incæpisse vigere à tempore quo Reges Francorum illam suscepere, longe ante adventum Suitberti aut Willibrordi. Nam Episcopi Colonienses ab antiquo vindicare volebant jurisdictionem Ecclesiæ Traiectensis, quæ*

viam ante tempora Dagoberti fuit Episcopalis habens villas
& possessiones & à Clothario patre eius ac Theodeberto Re-
gibus bonis & privilegijs dotata, ut præmittitur & in
proximo & in vita Bonifacij plenius docebitur. Eadem habet
Lambertus Hortensius lib. 1. Rerum Ultraiectinarum non longè
ab initio.

Quin-imo Willibrordo prius S. Eligium Noviomensem
Episcopum Flandriæ & Antverpiæ Apostolis adnumeratum,
inter Frisios divini verbi semina sparsisse, cum alijs asserit Mar-
tinus Hamcomius in sua Frisia quam equestri sermone edidit:
qui altius assurgens adserit tempore Neronis Imperatoris in
Frisiam à Petro Apostolo missum quendam Aegistum Christi
annuntiatorem:

Ob vacuos agros, desertaque rura Tubantum
Cum lis orta foret; rerum potiunte Nerone;
Forte duos misit Legatos Frisia Romam.
Hi sacra conversi sunt per miracula Petri;
Atque inde in patriam (ne gratia tanta veniret
Tardius) Aegistum reduces duxere sodalem;
Vnum è discipulis Domini; qui prima salutis
Per Frisiam tenui dispergens semina fructu,
Saxoniam petijt: Bardevicique peremptus,
Martijrio, signis, & sacra claruit urna.

Ita & de eodem narrant Cappidius in historia Frisix Eccle-
siastica; Bernardus Furmerius Annalium Frisicorum lib. 1. c. 6.
qui ait fuisse unum ex 72. discipulis Domini advenisseque
in Frisiam circa annum Christi 60.

Hunc Aegistum nec apud Molanum in Natalibus SS. Belgij,
nec in Vsuardo, nec in alijs Hagiologis Belgicis hætenus re-
perire potui. Forfan is est de quo agit subpresso nomine Krant-
zius cap. 1. Metrop. Saxonix. Verum ille videtur potius dicen-
dus Apostolus Saxonix, quam Frisix præsertim Belgicæ, de qua
potissimum agimus. Interim Baronius ad annum Christi 46.
refert

refert à principe Apostolorum esse missum quendam Egistum
in Germaniam. An in Frisiam nostram penetraverit, non additur.
Possit interim confirmari de Egisto si verum sit quod habet
Bernardus Furmerius lib. 2. Annalium Friscorum cap. 7. re-
ferens Frisios sub Duce suo Vdolpho Harone defuncto a. 436.
pacem egisse, adeoque fuisse mansuefactos, ut quamvis pagani
essent, & Idolorum cultura dediti, quatuor tamen in suis ter-
minis passi sint edificari Monasteria, ubi Christiani pietatem
& caeremonias suas exercebant: quorum unum dicatur con-
structum in Aeduerdia: alterum in Blocdico: tertium in Vinc-
kelia pagis: quibus quartum addunt Virginum Monialium ad
preces Regis & Reginae Daniae edificatum anno 429. Hecille.
Si ita sit, videntur germina ea succrevisse à semine per Egistum
aut aliquem virum Apostolicum in Friscam glebam iacto.

S. Eligium Episcopum quondam Noviomensem, quem Ham-
conius in sua Frisia inter priores Frisiae Apostolos reponit, de
quo supra, diu ante S. Willibrordi tempora Frisij Christum
annuntiasse, scribit etiam Audoenus Episco. Rhotomagensis
coetaneus eius vitæque scriptor, quam publicavit Surius: ideo-
que de eo linea una aut altera ducenda.

Natus is est circa Annum Dni 590. Iuvenis artem aurifa-
bram didicit, in qua aded excelluit, ut a Clotario 2. 10. Fran-
corum Rege in Aulam ascitus, apud eum eiusque filium Da-
gobertum 1. ac nepotem Clodoveum 2. Francorum Reges ob
vitæ morumque sanctitatem gratissimus extiterit.

Anno 646. iuxta Antonium Sanderum in Hagiologio Flan-
driae in locum demortui Acharij eligitur Episcopus Noviomen-
sis & Tornacensis (erant enim per id temporis Tornacensis
& Noviomensis Episcopatus uniti, demum anno 1146. sepa-
rati) quem per viginti annos Sanctissimè gubernavit. Mortuus
denique anno 665. iuxta Sigebertum in Chronico, conditur in
Cathedrali Noviomensi, ubi usque in hodiernum diem pluri-
mis coruscat miraculis.

Quenam particularia in Frisia egerit, in qua parte, quo anno
prædicarit, non legimus. Illum hoc carmine celebrat Ham-
comius supra :

Fabrili Eligius Præsul celeberrimus arte,
Martini, Bristi, Dionisi Martyris, atque
Plura alia auratis Divorum corpora thecis
Clauit, & ingenti Quintinam luce refodit:
Magna pijs addens passim miracula factis.
Quin Flandros adiens, Andovarposque vetustos,
Ac Frisones; miro docuit conamine Christum.
Vincla reis soluit; soluitque à morte preceptos;
Spes inopum viguit; captiuorumque redemptor:
Læta operans vitus Noviomii, læta sepultus.

QVÆSITVM SECVNDVM.

An ante tempora S. WILLIBORDI constituta sit
aliquando sedes Episcopalis Ultraiecti aut in Frisia.

Affirmant Heda & Hortensius ut proximè audivimus.
Verùm videtur mihi à vero abesse aut saltè incertum
valdè. Primò, quod dum constitueretur à Pipino sedes
Ultraiecti aut in Frisia; numquam in historijs legatur ever-
sio prioris sedis aut restitutio antiquæ; nusquam in historijs vel
inquiratur vel designetur ubinam illa sedes claruerit, quo anno
destructa fuerit, sed ordinatur illa à Principe tanquam nova &
hactenus inaudita: ad eam à Principe datur Castellum Traie-
ctense ac si nullus alius locus habitationis Episcopalis extitisset.
2. Bonifacius epistolâ consultivâ ad Stephanum Papam con-
tendens cum Colonensibus pro Ultraiectina, numquam etiam
antiquioris meminit, aut de instauranda antiqua mentionem
ingerit; de Ultraiectina tanquam omnino prima & nova lo-
quens: